

Η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και η ανάγκη ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών

Βαζακίδης Αθανάσιος

Καθηγητής Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
vasak@uom.gr

Σταυρόπουλος Αντώνιος

Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
stavrop@uom.gr

Στεργιάκη Ελισάβετ

Υποψήφια Διδάκτωρ Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
stergiaki@uom.gr

Περίληψη

Στόχος των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. είναι να παρέχουν υψηλότερης ποιότητας χρηματοοικονομική πληροφόρηση εξασφαλίζοντας έτσι μεγαλύτερη διαφάνεια και συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων σε όλο τον κόσμο. Ωστόσο, η υιοθέτηση και η εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. στην Ελλάδα δημιούργησε πολλές δυσκολίες για τις επιχειρήσεις, λόγω της διαφορετικότητας του ελληνικού νομοθετικού πλαισίου με την φιλοσοφία των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Ένα σημαντικό πρόβλημα που αντιμετώπισαν οι επιχειρήσεις από την λογιστική αυτή αλλαγή ήταν και η αναβάθμιση ή η ριζική αλλαγή των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων. Οχτώ χρόνια μετά την εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., προκύπτουν ερωτήματα σχετικά με το αν ανταποκρίνονται τα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα στις απαιτήσεις των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και για το αν υπάρχει ανάγκη ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει την ανάγκη ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών για τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. καθώς και το επίπεδο γνώσης για την «ηλεκτρονική γλώσσα των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π.», την XBRL, από τις ελληνικές επιχειρήσεις. Τα αποτελέσματα της έρευνας κινούνται στην ίδια κατεύθυνση με προηγούμενες έρευνες σχετικά με το επίπεδο γνώσης της XBRL, υποδεικνύοντας ότι δεν υπάρχει γνώση της XBRL από το λογιστικό περιβάλλον. Παρόλα αυτά, οι συμμετέχοντες υποστηρίζουν ότι υπάρχει ανάγκη ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών για τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., αν και ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων δηλώνει ότι τα υπάρχοντα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Τα ευρήματα της έρευνας έχουν σημαντικές επιπτώσεις για την επιχειρηματική κοινότητα, αφού διαπιστώνεται ότι κρίνεται απαραίτητη η εισαγωγή νέων τεχνολογιών, οι οποίες θα μπορούν να απεικονίσουν την ποιότητα των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. αλλά και να αντιμετωπίσουν τυχόν προβλήματα που δημιουργούνται από την εφαρμογή τους.

Λέξεις-Κλειδιά: Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., XBRL, Λογιστική, Νέες τεχνολογίες

Τυποποίηση JEL: M40, M41, M15, M10, O14

Εισαγωγή

Η επίσημη εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων ή Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π.) ξεκίνησε την 1^η

Ιανουαρίου του 2005, με θέσπιση του Ευρωπαϊκού κανονισμού 1606/2002, για όλες τις εισηγμένες επιχειρήσεις στα Χρηματιστήρια της Ε.Ε (Tsalavoutas and Evans, 2010). Στόχος των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. είναι να παρέχουν έναν κοινό λογιστικό κώδικα υψηλής ποιότητας. Όμως, αν και τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. θεωρείται ότι προσφέρουν καλύτερη ποιότητα, συγκρισιμότητα και διαφάνεια στις οικονομικές καταστάσεις, προκύπτουν πολλά ερωτήματα σχετικά με το πόσο ανταποκρίνονται τα υπάρχοντα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα στις απαιτήσεις των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Στα πλαίσια της εναρμόνισης με τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., οι επιχειρήσεις καλούνται να προβούν σε μια σειρά από απαραίτητες ενέργειες έτσι ώστε να μπορέσουν να μεταβούν ομαλά από τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα στα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Πέρα από την κατανόηση των νέων προτύπων και την επιμόρφωση του προσωπικού, οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να αλλάξουν ριζικά τα πληροφοριακά συστήματα τους και να υιοθετήσουν νέες τεχνολογίες ειδικά σχεδιασμένες στην επεξεργασία και παραγωγή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Επιπλέον, οι νέες τεχνολογίες πρέπει να είναι συμβατές με τα υπάρχοντα ERP (Enterprise Resource Planning), αλλά και ικανές να προσφέρουν υψηλής ποιότητας πληροφόρηση σε απλές και ξεκάθαρες μορφές αρχείων (Blanas, Stavropoulos and Stergiaki, 2011).

Η πολυπλοκότητα των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και οι ραγδαίες αλλαγές στο περιβάλλον των επιχειρήσεων οδηγούν στην υιοθέτηση ενός κοινού κώδικα υπολογιστών, βασισμένο στην γλώσσα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Blanas, Stavropoulos and Stergiaki, 2011). Μεγάλο ερευνητικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η εισαγωγή μιας νέας τεχνολογίας, της XBRL (eXtensible Business Reporting Language). Η XBRL αναπτύχθηκε από μια μη κερδοσκοπική διεθνή κοινοπραξία εταιριών και οργανισμών, την XBRL International, η οποία κατάφερε να προωθήσει την έρευνα και χρήση της XBRL σε όλο τον κόσμο (Maheshwari and Maheshwari, 2012). Με αφορμή την υιοθέτηση των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., η Ε.Ε. αποφασίζει να υιοθετήσει την XBRL έτσι ώστε να επιτευχθεί η λογιστική εναρμόνιση μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής κοινότητας χρησιμοποιώντας έναν κοινό κώδικα για υπολογιστές στην «γλώσσα» των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. (Núñez et al, 2008). XBRL σημαίνει eXtensible Business Reporting Language και η βασική της δομή προέρχεται από την οικογένεια των διαδικτυακών γλωσσών της XML-HTML (Premuroso and Bhattacharya, 2007). Επειδή η XBRL είναι εξέλιξη της XML, έχει την δυνατότητα όχι μόνο να περιγράφει χρηματοοικονομικά δεδομένα αλλά και να κωδικοποιεί καθώς και να υπολογίζει διάφορα δεδομένα χρηματοοικονομικών και επιχειρησιακών εκθέσεων.

Πολλές χώρες που έχουν ήδη εφαρμόσει τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., εφαρμόζουν με επιτυχία την XBRL και απολαμβάνουν τα οφέλη που προκύπτουν από αυτήν. Προηγούμενες έρευνες υποστηρίζουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των Ευρωπαϊκών χωρών που εφαρμόζουν την XBRL είναι ικανοποιημένοι από την απόδοση, την ποιότητα αλλά και γενικότερα από όλα τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η τεχνολογία (Stergiaki, Stavropoulos and Lalou, 2013; Hodge, Kennedy and Maines, 2004; Pinsker, 2008). Παρόλο που η Ευρωπαϊκές χώρες παρουσιάζονται ως δυνατοί υποστηρικτές της XBRL, στην Ελλάδα δεν έχει γίνει καμία προσπάθεια προώθησης και ανάπτυξης της τεχνολογίας (Blanas, Stavropoulos and Stergiaki, 2011). Λαμβάνοντας υπόψη τα πολλαπλά οφέλη αυτής της νέας τεχνολογίας, φαίνεται ότι είναι πιθανό η αποφυγή της εφαρμογής να έγκειται στο γεγονός ότι δεν υπάρχει επαρκής επίγνωση της XBRL από τις Ελληνικές επιχειρήσεις. Γι αυτόν τον λόγο με την παρούσα έρευνα γίνεται μια προσπάθεια διερεύνησης του επιπέδου γνώσης της XBRL στην Ελλάδα και της ανάγκης ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών.

Η δομή της εργασίας είναι η ακόλουθη: Στο δεύτερο μέρος περιγράφονται η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και οι δυσκολίες εφαρμογής τους από τις ελληνικές επιχειρήσεις. Στο τρίτο μέρος και τέταρτο μέρος παρουσιάζεται η ανάγκη υιοθέτησης νέων τεχνολογιών για τα

Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και περιγράφεται η τεχνολογία XBRL. Στο πέμπτο μέρος της εργασίας γίνεται μια βιβλιογραφική επισκόπηση πάνω στην υιοθέτηση της XBRL και το επίπεδο γνώσης της τεχνολογίας. Ενώ, στο έκτο μέρος παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας και αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας. Τέλος, διατυπώνονται τα τελικά συμπεράσματα της εργασίας.

Η Υιοθέτηση των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και οι δυσκολίες εφαρμογής τους από τις ελληνικές επιχειρήσεις

Τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. είναι μια σειρά λογιστικών αρχών, κανόνων και διαδικασιών που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της διαφάνειας χρηματοοικονομικής πληροφόρησης καθώς και στην βελτίωση της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων. Η υιοθέτηση και η εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. αποτελεί μια σημαντική «διαρθρωτική» αλλαγή για την διεθνή οικονομία καθώς επιφέρει σημαντικές αλλαγές στις ισχύουσες λογιστικές αρχές.

Η αυξημένη αποδοχή των Δ.Λ.Π. και Δ.Π.Χ.Π. δεν θα μπορούσε να αφήσει έξω από το προσκήνιο και τις ελληνικές επιχειρήσεις. Αρχικά, η υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. στην Ελλάδα θεσπίστηκε με τον Ν. 2992/2002 (ΦΕΚ Α' 54/20.03.2002), ο οποίος όριζε την υιοθέτηση των προτύπων από την 1.1.2003 από όλες τις εισηγμένες εταιρίες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Σταυρόπουλος, Βαζακίδης και Τσόπογλου, 2010). Παρόλα αυτά, οι ελληνικές αρχές αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν προσωρινά την προσπάθεια μετάβασης στα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. από την 1.1.2003, πιθανότατα λόγω της μη υιοθέτησης των προτύπων από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Floropoulos and Moschidis, 2004). Τελικά το 2005 ορίζεται επισήμως και από την Ευρωπαϊκή Ένωση η ημερομηνία εισαγωγής των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. σε όλες τις εισηγμένες εταιρίες της Ε.Ε. Με την υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. στην Ελλάδα, οι ελληνικές επιχειρήσεις έπρεπε να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα, ώστε να ικανοποιήσουν αφενός τις απαιτήσεις της ελληνικής νομοθεσίας και αφετέρου τη σωστή εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Ουσιαστικά, οι ελληνικές επιχειρήσεις έπρεπε να συντάσσουν δύο παράλληλες σειρές οικονομικών καταστάσεων, μια για λογιστικούς σκοπούς (Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα) και μια για φορολογικούς σκοπούς (Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα). Η παράλληλη τήρηση των δύο λογιστικών προτύπων οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι το ελληνικό λογιστικό σύστημα διέπεται από διάφορους κανόνες σε αντίθεση με το λογιστικό σύστημα των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. το οποίο διέπεται από διάφορες αρχές. Η διαρθρωτική αυτή αλλαγή προκάλεσε μια σειρά από δυσκολίες και προβλήματα στις ελληνικές επιχειρήσεις. Τα βασικότερα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την διαδικασία υιοθέτησης των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. είναι:

- Μη ολοκληρωμένη εναρμόνιση του θεσμικού - νομοθετικού περιβάλλοντος
- Μη επαρκής ενημέρωση ελεγκτών και λογιστών για τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και ανεπάρκεια απαραίτητου λογισμικού για την προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων
- Αναποτελεσματική λειτουργία της αγοράς και ζητήματα αθέμιτου ανταγωνισμού από την ταυτόχρονη χρήση Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και ελληνικών λογιστικών προτύπων από εισηγμένες και μη εισηγμένες εταιρίες αντίστοιχα, λόγω της διαφορετικότητας των δύο πλαισίων αλλά και της έλλειψης συγκρισιμότητας
- Παροχή δυνατότητας παρουσίασης επιθυμητών λογιστικών μεγεθών με τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. (Καραμάνης και Παπαδάκης, 2008)

Η ελληνική φορολογική νομοθεσία δεν συμπίπτει με τους νομοθετικούς κανόνες που διέπουν τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., εφόσον το διεθνές λογιστικό σύστημα επικεντρώνεται στις ανάγκες των επενδυτών και όχι σε αυτές των

πιστωτών. Πολλοί ερευνητές χαρακτήρισαν την μετάβαση από τα ελληνικά πρότυπα στα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. ως μια πολύπλοκη και προβληματική διαδικασία λόγω της έλλειψης επαρκών οδηγιών αναφορικά με τον τρόπο εφαρμογής των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. στις οικονομικές καταστάσεις των ελληνικών επιχειρήσεων (Tsalavoutas and Evans, 2010; Ballas, Skoutela, and Christos, 2010; Καραμάνης και Παπαδάκης, 2008). Η γρήγορη και απρόσκοπτη υιοθέτηση των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. δημιουργήσε διάφορα προβλήματα όπως την έλλειψη ειδικών γνώσεων από φοροτεχνικούς λογιστές και την ανεπάρκεια απαραίτητου λογισμικού για την προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Σύμφωνα με την έρευνα των Ballas, Skoutela, and Christos, (2010), το 58,3% των οικονομικών διευθυντών δήλωσε ότι δεν υπήρχε το απαραίτητο λογισμικό για την προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Σε έρευνα των Καραμάνης και Παπαδάκης, (2008) το 54% των λογιστών δήλωσε ότι η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. δημιούργησε την ανάγκη αναπροσαρμογής των πληροφοριακών συστημάτων ενώ ένα 37% υποστήριξε ότι δημιουργήθηκε η ανάγκη αλλαγής των υπάρχοντων πληροφοριακών συστημάτων. Επιπρόσθετα, η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. δημιούργησε συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων που εφαρμόζουν τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και εκείνων που δεν τα εφαρμόζουν, καθώς οι πρώτες είχαν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που τους προσφέρουν τα υψηλής ποιότητας λογιστικά πρότυπα. Τέλος, δεδομένου ότι το ελληνικό φορολογικό καθεστώς χαρακτηρίζεται από υψηλή φορολογία, υποστηρίζεται ότι οι επιχειρήσεις προβαίνουν σε χρήση της «δημιουργικής λογιστικής» αλλά και σε χειραγώγηση των κερδών προκειμένου να μειώσουν τους φόρους που τις αναλογούν (Ballas, Skoutela, and Christos, 2010).

Αν και η υιοθέτηση και η εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. αποτελεί μια πολύ δύσκολη και πολύπλοκη διαδικασία, δεν παύει να αποτελεί μια μεγάλη αλλαγή, που ωφελεί πολλαπλώς τις εισηγμένες επιχειρήσεις, το χρηματιστήριο και γενικότερα την ελληνική οικονομία. Συνεπώς, κρίνεται απαραίτητη η συνεχής εξέλιξή τους μέσα από την ανάπτυξη κατάλληλων τεχνολογικών υποδομών, έτσι ώστε να επιτευχθεί εναρμόνιση της εξωτερικής και εσωτερικής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι λογιστικές διαφορές, να περιοριστούν τα εμπόδια που υπάρχουν μεταξύ των διασυνοριακών επενδύσεων και να διαμορφωθούν ποιοτικότερες και πιο αξιόπιστες οικονομικές καταστάσεις.

Η ανάγκη υιοθέτησης νέων τεχνολογιών για την εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π.

Τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. με την γνωστοποίηση των αρχών και των κανόνων τους πραγματοποιούν μεγάλες αλλαγές στην λογιστική εργασία, μετατρέποντας την από μια απλή μεταφορά οικονομικών γεγονότων στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης σε ένα ποιοτικότερο επίπεδο χρηματοοικονομικής εργασίας. Αποτέλεσμα αυτών των αλλαγών είναι η ουσιαστικότερη εργασία του λογιστηρίου και κατ' επέκταση των ανθρώπων της επιχείρησης συνολικά. Η συμβολή νέων ποιοτικότερων λογιστικών προτύπων στη διαδικασία ενημέρωσης των βιβλίων και της τελικής σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων είναι πολύ μεγάλη, καθώς σηματοδοτούν μια νέα εποχή για την εξέλιξη των πληροφοριακών συστημάτων τα οποία θα πρέπει να ενισχύουν τη διαδικασία αυτή αλλά και να υποστηρίζουν την διαδικασία ανάλυσης και εκτίμησης των οικονομικών γεγονότων. Επιπλέον, τα πληροφοριακά συστήματα περιλαμβάνουν μια μεγάλη ποσότητα οικονομικών πληροφοριών, τις οποίες και διοχετεύουν στα ενδιαφερόμενα μέρη με την βοήθεια των διαδικτυακών χρηματοοικονομικών εφαρμογών. Ωστόσο, ο τρόπος με τον οποίο διοχετεύεται η οικονομική πληροφόρηση στις διάφορες διαδικτυακές εφαρμογές και έπειτα στα ενδιαφερόμενα μέρη δεν φαίνεται να αντικατοπτρίζει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Αυτό συμβαίνει διότι τα ηλεκτρονικά δεδομένα που

εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα των επιχειρήσεων μπορούν να διαβαστούν εύκολα από τον άνθρωπο, αλλά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν εύκολα από εφαρμογές λογισμικού και να υποστούν περαιτέρω επεξεργασία. Επιπλέον, στη σημερινή τους μορφή, οι οικονομικές πληροφορίες χαρακτηρίζονται από αδιαφάνεια, με την έννοια ότι με τον τρόπο και την μορφή που παρουσιάζονται δυσχεραίνουν τον οικονομικό έλεγχο των κρατικών μηχανισμών (Troshani and Lymer, 2010).

Η επιτυχία των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο διακινείται η χρηματοοικονομική πληροφόρηση στο εσωτερικό των επιχειρήσεων αλλά και με την μορφή που παρουσιάζεται στο εξωτερικό των επιχειρήσεων. Επομένως, οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες που παρέχονται από τα πληροφοριακά συστήματα και κατ' επέκταση από τις διαδικτυακές εφαρμογές χρηματοοικονομικής πληροφόρησης πρέπει να πληρούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που διέπουν τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Συνεπώς, η διαδικτυακή χρηματοοικονομική πληροφόρηση θα πρέπει να παρουσιάζεται με την μορφή χρήσιμων αρχείων (συνάφεια) έτσι ώστε να είναι σε θέση να παρέχει εύκολα όλες τις πληροφορίες που αναζητούν διάφοροι χρήστες για να μπορούν να αντιληφθούν τις ομοιότητες και τις διαφορές των γεγονότων σε βάθος χρόνου και να εκτιμήσουν διαχρονικά την χρηματοοικονομική θέση, τις μεταβολές και την αποδοτικότητα μιας επιχείρησης (συγκρισιμότητα).

Τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. μπορούν να θεωρηθούν ως η νέα «γλώσσα των επιχειρήσεων», η οποία αλλάζει τον λογιστικό προσανατολισμό των επιχειρήσεων προς ένα ενιαίο και ομοιόμορφο λογιστικό περιβάλλον (Stanko and Zeller, 2010). Παρόλα αυτά, με την εισαγωγή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., η επεξεργασία και η ακεραιότητα των λογιστικών στοιχείων έχει γίνει πιο περίπλοκη και ο όγκος των δεδομένων έχει αυξηθεί σημαντικά. Αυτού του είδους η πολυπλοκότητα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί από τα πληροφοριακά συστήματα γι' αυτό και πολλές φορές δημιουργούνται τεράστιες απώλειες δεδομένων. Συγκεκριμένα, το 2003, αρκετές Αμερικάνικες επιχειρήσεις δηλώσανε απώλειες δεδομένων, λόγω ανεπάρκειας των πληροφοριακών συστημάτων, ύψους 18,2 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Επιπλέον, το κόστος για τις αμερικανικές εταιρίες το 2002 για την απόκτηση δεδομένων εισόδου, λόγω συγχωνεύσεων, ανήλθε στα 404 δισεκατομμύρια δολάρια, τα οποία αντιπροσώπευαν το 11% του συνόλου των μισθών των ΗΠΑ (Pinsker, Gara and Karim, 2005). Τέτοιου είδους προβλήματα μπορούν να λυθούν με την βοήθεια νέων τεχνολογιών, οι οποίες μπορούν να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., αυξάνοντας την ποιότητα των οικονομικών πληροφοριών αλλά και μειώνοντας το επιπλέον κόστος των επιχειρήσεων.

Σε μια εποχή όπου η τεχνολογία αυξάνεται με ραγδαίους ρυθμούς, κρίνεται απαραίτητη η εισαγωγή νέων τεχνολογιών, οι οποίες θα μπορούν να απεικονίσουν την νέα «γλώσσα των επιχειρήσεων» αλλά και να αντιμετωπίσουν προβλήματα που δημιουργούνται από την εφαρμογή της. Η XBRL είναι μια τεχνολογία ειδικά σχεδιασμένη για να υποστηρίξει και να προωθήσει την νέα «γλώσσα των επιχειρήσεων», τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π.

Η τεχνολογία XBRL

Η XBRL είναι μια εξελισσόμενη μορφή της XML και αποτελεί την βασική ηλεκτρονική γλώσσα διαδικτυακής επικοινωνίας μεταξύ των επιχειρήσεων (Premuroso and Bhattacharya, 2007). Η XBRL ανήκει στην οικογένεια των γλωσσών της XML-HTML αλλά δεν αντικαθιστά την XML ή την HTML. Επομένως η XBRL μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την περιγραφή οποιασδήποτε μορφής δεδομένων (Maheshwari and Maheshwari, 2012). Για παράδειγμα, η HTML μπορεί να παρουσιάσει σε μια ιστοσελίδα το κείμενο «Τα Καθαρά Κέρδη της επιχείρησης X είναι 150.000€» ενώ η XML μπορεί να περιγράψει ολόκληρες οικονομικές καταστάσεις, όπως αυτές πρέπει να παρουσιάζονται

σύμφωνα με τους λογιστικούς κανόνες όπως: Καθαρά Κέρδη 150.000€, χρησιμοποιώντας την αντίστοιχη περιγραφική ετικέτα <Καθαρά Κέρδη> € 150.000€ </Καθαρά Κέρδη>. Ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της XML είναι η επεκτασιμότητα της ("eXtensible"), γεγονός που δηλώνει ότι οι χρήστες μπορούν να καθορίσουν ή να προσθέσουν τις δικές τους ετικέτες. Επομένως, διάφοροι χρήστες θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τις υπάρχουσες περιγραφές ή να δημιουργήσουν δικές τους (Steenkamp and Nel, 2012). Επιπλέον, η XML είναι μια τεχνολογία η οποία δεν αποτελεί μέρος εφαρμογής, ούτε κάποιο προϊόν συγκεκριμένου κατασκευαστή, γι'αυτό και μπορεί πολύ εύκολα να χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή λογισμικών εφαρμογών.

Η XBRL είναι ένα πρότυπο ανοιχτού κώδικα και χρησιμοποιείται για την ανταλλαγή και την επεξεργασία των οικονομικών πληροφοριών εντός και μεταξύ των επιχειρήσεων (Arnold et al, 2012). Η XBRL αποτελείται από «διαδραστικά δεδομένα», δηλαδή δεδομένα που μπορούν να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους με ένα διαφορετικό και σύγχρονο τρόπο (Garbellotto, 2009). Γι αυτόν τον λόγο, η XBRL αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο για την προετοιμασία, την ανταλλαγή, χρήση και επαναχρησιμοποίηση των χρηματοοικονομικών πληροφοριών των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων σε όλο τον κόσμο. Ένα από τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά της τεχνολογίας είναι ότι εμφανίζει αμέσως τα δεδομένα των εταιριών, τα οποία εν συνέχεια μπορούν να εισαχθούν και να αναλυθούν σε οποιοδήποτε λογισμικό χωρίς να χρειάζεται να πληκτρολογηθούν ξανά, χάρη στη συμβατότητα της γλώσσας με όλες τις εφαρμογές λογισμικών.

Η XBRL αποτελείται από δύο βασικά στοιχεία: το XBRL Taxonomy και το Instance Document. Το XBRL Taxonomy λειτουργεί σαν ένα λεξικό των δεδομένων το οποίο περιγράφει την σύνταξη και την σημασιολογία των χρηματοοικονομικών εκθέσεων και άλλων επιχειρηματικών εγγράφων λογαριασμών. Για παράδειγμα, σε ένα XBRL Taxonomy, τα μετρητά χαρακτηρίζονται ως ένα υποσύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού και αυτά με τη σειρά τους κατατάσσονται ως ένα υποσύνολο του συνόλου του ενεργητικού (Stergiaki, Stavropoulos and Lalou, 2013). Επιπλέον, χάρη στην επεκτασιμότητα της XBRL, οι εταιρίες μπορούν να αναπτύξουν περαιτέρω το XBRL Taxonomy προσθέτοντας επιπλέον δεδομένα. Υπάρχουν ορισμένοι τρόποι προκειμένου μια εταιρία να αναπτύξει XBRL Taxonomy : 1) Να συλλέξει ετήσιες εκθέσεις διαφόρων εταιρειών και να χρησιμοποιήσει τα ίδια στοιχεία για να δημιουργήσει μια παρόμοια ετήσια έκθεση, 2) να χρησιμοποιήσει το έτοιμο XBRL Taxonomy, το οποίο παρέχει η IASB, και 3) να δημιουργήσει από την αρχή το δικό της XBRL Taxonomy σύμφωνα με τα εκάστοτε λογιστικά πρότυπα (Richards, Smith and Saeedi, 2007). Μόλις η κάθε επιχείρηση σχεδιάσει το δικό της XBRL Taxonomy θα πρέπει να περάσει από έγκριση της XBRL International. Αφού το XBRL Taxonomy εγκριθεί από τον οργανισμό της XBRL, η εταιρία δημιουργεί αυτόματα το Instance Document στο οποίο καταχωρεί ή μεταφέρει τα αντίστοιχα δεδομένα από την βάση δεδομένων. Εφόσον ολοκληρωθεί η δημιουργία του Instance Document, η εταιρία είναι έτοιμη να εξάγει τα οικονομικά αποτελέσματά της σε διάφορες μορφές αρχείων.

Γενικότερα, η XBRL είναι μια τεχνολογία που επιτρέπει την ηλεκτρονική ανταλλαγή των οικονομικών εκθέσεων των επιχειρήσεων και εξαλείφει τις δυσκολίες της τρέχουσας χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Τέλος, η XBRL θεωρείται ότι είναι ένα χρήσιμο πρότυπο παγκόσμιας ανάπτυξης για τους επενδυτές, τους λογιστές, τις ρυθμιστικές αρχές, τις επιχειρήσεις και έχει ήδη υιοθετηθεί από πολλές οντότητες, όπως λογιστικά γραφεία, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κυβερνητικούς οργανισμούς και προμηθευτές λογισμικού (Stergiaki, Stavropoulos and Lalou, 2013).

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

Η υιοθέτηση της XBRL και το επίπεδο γνώσης της τεχνολογίας

Κάποιοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι η υιοθέτηση του προτύπου XBRL θα αποτελέσει επανάσταση στον χώρο των διαδικτυακών χρηματοοικονομικών εφαρμογών (Brown and Willis, 2003). Κάποιοι άλλοι πιστεύουν πως η XBRL θα αποτελέσει το βασικό πρότυπο αναφοράς οικονομικών καταστάσεων σε όλους τους φορείς χρηματοοικονομικής πληροφόρησης στο άμεσο μέλλον. Ειδικότερα ο Jogani (2005) δηλώνει ότι « Η XBRL είναι η πρώτη μεγάλη λογιστική μεταρρύθμιση έπειτα από την εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος των λογιστικών βιβλίων». Υποστηρίζεται ότι η χρήση της XBRL είναι πλέον μονόδρομος για όλη την Ευρώπη, εφόσον οι περισσότερες ανεπτυγμένες αγορές έχουν ήδη εφαρμόσει την τεχνολογία (Apostolou and Nanaroulou, 2009). Πιο συγκεκριμένα, η XBRL εφαρμόζεται ήδη από 13 χώρες της Ευρώπης όπως το Βέλγιο, Ισπανία, Μεγάλη Βρετανία, Λουξεμβούργο, Δανία, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία και Ολλανδία, Φιλανδία, Ιρλανδία, Σουηδία, Ελβετία (XBRL International, 2012). Η τεχνολογία XBRL γίνεται ολοένα και περισσότερο αποδεκτή από πολλές ευρωπαϊκές χώρες, είτε γιατί αντιλαμβάνονται την χρησιμότητα από την εφαρμογή της τεχνολογικής καινοτομίας είτε επειδή οι κυβερνήσεις θέτουν υποχρεωτικά κανονισμούς για την υιοθέτηση της από το οικονομικό περιβάλλον (Buys, 2008). Αν και λίγοι ερευνητές έχουν εξετάσει το επίπεδο της γνώσης των επιχειρηματιών για την XBRL σε χώρες όπου ήδη εφαρμόζεται η τεχνολογία, κανένας από αυτούς δεν έχει δείξει ερευνητικό ενδιαφέρον για το επίπεδο της γνώσης και για το αν υπάρχει ανάγκη υιοθέτησης της τεχνολογίας σε χώρες που δεν έχει υιοθετηθεί η XBRL. Ο Pinski (2003) διεξήγαγε μια έρευνα με την οποία εξέτασε το επίπεδο γνώσης της XBRL από τους εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές των Ηνωμένων Πολιτειών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχει ένα πολύ χαμηλό επίπεδο γνώσης και εμπειρίας της XBRL μεταξύ των ερωτηθέντων (1,71 και 1,24 αντίστοιχα, χρησιμοποιώντας κλίμακα από 1 έως 7), παρόλο που οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν συμπληρώσει ήδη τέσσερα χρόνια από την υιοθέτηση της τεχνολογίας. Οι Davidson, Robinson and Malthus (2006) εξέτασαν το επίπεδο γνώσης και χρήσης της XBRL των Ορκωτών Ελεγκτών στην Νέα Ζηλανδία. Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι ενώ η πλειοψηφία των ερωτηθέντων γνώριζε την XBRL, το 99% δεν χρησιμοποιούσε την τεχνολογία και το 95% δεν είχε στα άμεσα σχέδια να χρησιμοποιήσει την XBRL. Την ίδια χρονιά (2006) η ελεγκτική εταιρεία Grant Thornton LLP, σε έρευνα που διεξήγαγε, βρήκε ότι το 53,7 % των οικονομικών στελεχών γνώριζαν την XBRL αλλά το 91,4% πίστευε ότι οι λογιστές δεν είχαν κατανοήσει πλήρως τα οφέλη της τεχνολογίας (Nel and Steenkamp, 2008). Οι Nel and Steenkamp (2008) πραγματοποίησαν έρευνα για την επίγνωση και κατανόηση της XBRL στην Νότια Αφρική. Η έρευνα περιορίστηκε στους ορκωτούς λογιστές και τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η πλειοψηφία (89%) των ορκωτών λογιστών δεν γνώριζαν την τεχνολογία και ένα επίσης μεγάλο ποσοστό (85%) δεν είχε κατανοήσει πλήρως την τεχνολογία. Το 2012, οι ίδιοι ερευνητές επανέλαβαν την έρευνα προσθέτοντας επιπλέον παράγοντες: την οικονομική κρίση και τους λόγους μη υιοθέτησης της τεχνολογίας. Από την ανάλυση της έρευνας διαπιστώθηκε ότι μικρότερο ποσοστό των ορκωτών λογιστών (50%) δεν γνώριζαν την XBRL και ότι ο σημαντικότερος λόγος μη υιοθέτησης του προτύπου ήταν η μη υποχρεωτική υιοθέτηση της τεχνολογίας από τους κυβερνητικούς φορείς. Επιπλέον, το μεγαλύτερο ποσοστό (87%) των ερωτηθέντων δήλωσε ότι η οικονομική κρίση δεν αποτέλεσε εμπόδιο αλλά ούτε και κίνητρο για την εφαρμογή της XBRL (Steenkamp and Nel, 2012). Οι Venkatesh and Armitage (2012) συγκέντρωσαν πληροφορίες από το περιβάλλον των λογιστών και ελεγκτών, σχετικά με το επίπεδο της γνώσης για την XBRL, καθώς και για τις αντιλήψεις τους για τη σημασία, τη συνάφεια, και την ανάγκη για τη διασφάλιση ποιότητας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που παρουσιάζεται με την μορφή της XBRL. Η έρευνα τους έδειξε ότι ένα

μεγάλο ποσοστό (51,3%) των συμμετεχόντων δεν γνωρίζουν την XBRL αλλά πιστεύουν ότι η συμβολή της τεχνολογίας είναι σημαντική για την προετοιμασία και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων καθώς με την βοήθεια της τεχνολογίας βελτιώνεται η ακρίβεια και η αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Συνοψίζοντας, η XBRL αποδεικνύεται ότι αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και προσφέρει πολλά οφέλη σε όσους την εφαρμόζουν. Παρόλα αυτά, είναι σαφές ότι αν και πολλές χώρες εφαρμόζουν την τεχνολογία, λίγοι είναι αυτοί που γνωρίζουν πως λειτουργεί και ποια είναι τα οφέλη της. Ωστόσο, σε μια εποχή όπου η τεχνολογία εξελίσσεται συνεχώς, είναι πολύ σημαντικό να διεξάγονται έρευνες πάνω στην γνώση και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών.

Μεθοδολογία Έρευνας

Σχεδιασμός Έρευνας

Αρκετές επιχειρήσεις αποφασίζουν να υιοθετήσουν την XBRL καθώς αποτελεί ένα εργαλείο το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εσωτερική προετοιμασία των λογιστικών διαδικασιών αλλά και για την εξωτερική παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων (Florescu and Tudor, 2009). Επομένως, ένα σημαντικό κίνητρο για την εθελοντική υιοθέτηση της XBRL αποτελεί η μείωση του κόστους της προετοιμασίας και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων. Επιπλέον, η τεχνολογία αντικατοπτρίζει όλα τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και η εφαρμογή της από τις επιχειρήσεις δημιουργεί πολλές ευκαιρίες για πιο εύκολη πρόσβαση σε ξένες κεφαλαιαγορές, για την προσέλκυση ξένων επενδυτών και για θετικές αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας (Premutoso and Bhattacharya, 2007). Από τη άλλη πλευρά, οι κυβερνήσεις διαφόρων κρατών αποφασίζουν να υιοθετήσουν την XBRL θέτοντας υποχρεωτική την εφαρμογή της ηλεκτρονικής γλώσσας, προωθώντας με αυτόν τον τρόπο την διαφάνεια της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών (Cordero, Flower and Mustafa, 2011). Παρόλα αυτά, υπάρχουν αρκετές χώρες της Ευρώπης, οι οποίες δεν έχουν υιοθετήσει την XBRL και ανάμεσα σε αυτές συγκαταλέγεται και η Ελλάδα. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η υιοθέτηση της XBRL στην Ευρώπη έχει επιτευχθεί είτε με εθελοντική εφαρμογή από τις επιχειρήσεις είτε με υποχρεωτική εφαρμογή από το κράτος. Όμως, από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. μέχρι σήμερα, δεν έχει γίνει καμία προσπάθεια από την ελληνική κυβέρνηση για την υιοθέτηση της XBRL. Για να μπορέσει να διερευνηθεί η μη υιοθέτηση του προτύπου από τις ελληνικές επιχειρήσεις είναι σημαντικό να εξεταστεί ποια είναι η διαδικασία που ακολουθείται κατά την υιοθέτηση μιας τεχνολογίας. Σύμφωνα με τους Beal and Bohlen (1981) η διαδικασία υιοθέτησης μιας τεχνολογίας χωρίζεται σε 5 βασικά στάδια: Γνώση, ενδιαφέρον, αξιολόγηση, δοκιμή και υιοθέτηση. Για να υιοθετηθεί μια τεχνολογία πρέπει πρώτα από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να γνωρίσουν την τεχνολογία, έπειτα να αντιληφθούν την χρησιμότητα της και έπειτα να αποφασίσουν αν η συγκεκριμένη τεχνολογία αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο γι' αυτούς ή όχι. Το αμέσως επόμενο στάδιο αφορά την αξιολόγηση της τεχνολογίας και εφόσον κριθεί ότι είναι χρήσιμη, ακολουθεί το στάδιο της δοκιμαστικής χρήσης και τέλος η εφαρμογή της (Suebsin and Gerdstri, 2009). Για την μελέτη της παρούσας έρευνας θα χρησιμοποιηθούν τα δύο πρώτα στάδια της διαδικασίας υιοθέτησης τεχνολογιών των Beal and Bohlen (1981): η γνώση και το ενδιαφέρον. Επομένως οι ερευνητικές ερωτήσεις που εξετάζονται στην παρούσα έρευνα είναι οι ακόλουθες:

- 1 Ποιο είναι το επίπεδο γνώσης της XBRL από τις εισηγμένες ελληνικές επιχειρήσεις;

2 Υπάρχει ανάγκη ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών, έπειτα από την εισαγωγή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. στην Ελλάδα;

Περιγραφή έρευνας και παρουσίαση αποτελεσμάτων

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε την περίοδο Δεκεμβρίου 2012 - Απριλίου 2013 και σκοπός της ήταν να καταγραφούν οι απόψεις σχετικά με την γνώση της τεχνολογίας XBRL και την ανάγκη ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών από επιχειρήσεις που εφαρμόζουν τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Η διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε με την βοήθεια ενός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο εστάλη μέσω email στις 233 εισηγμένες επιχειρήσεις του χρηματιστηρίου αξιών Αθηνών και απευθυνόταν σε προϊσταμένους των λογιστηρίων και σε ορκωτούς λογιστές-ελεγκτές. Η επιλογή του συγκεκριμένου πληθυσμού έγινε με σκοπό να συλλεχθούν δεδομένα από ένα κοινό που να γνωρίζει και να χρησιμοποιεί τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Ο συγκεκριμένος πληθυσμός επιλέχθηκε για δύο λόγους: Πρώτον, διότι η XBRL είναι μια τεχνολογία ειδικά σχεδιασμένη για την προετοιμασία και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και δεύτερον, διότι η XBRL προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα τα οποία έχουν άμεσο αντίκτυπο στην λογιστική κοινότητα. Επομένως, οι λογιστές που εργάζονται στα λογιστήρια εισηγμένων και οι ορκωτοί λογιστές-ελεγκτές που υπογράφουν για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων, θεωρείται ότι είναι ο πιο κατάλληλος πληθυσμός για την παρούσα μελέτη. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας, 63 απαντήσεις βρέθηκαν να είναι πλήρης και εύχρηστες, συγκεντρώνοντας ένα ποσοστό συμμετοχής 27%.

Δημογραφικά στοιχεία

Στην έρευνά παρατηρείται ότι το 71,4% αυτών που απάντησαν ήταν άντρες και το 28,6% γυναίκες. Η μέση ηλικία των συμμετεχόντων κυμάνθηκε από 31 έως 40. Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ήταν απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και πιο συγκεκριμένα, 11,1% ήταν κάτοχοι Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών, 20,6% είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών και 63,5% ήταν πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. Τέλος, το 4,8% είναι ήταν απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Όσον αφορά την επαγγελματική ιδιότητα, το 75% των συμμετεχόντων αποτελείται από λογιστές και το 24% από Ορκωτούς λογιστές-ελεγκτές.

Ερευνητική Ερώτηση 1: Επίπεδο γνώσης

Το 79,4% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν ήξερε τι είναι η XBRL. Τα αποτελέσματα είναι παρόμοια με αυτά του Nel and Steenkamp (2008), οι οποίοι βρήκαν ότι το 89% των συμμετεχόντων δεν γνώριζε την τεχνολογία. Παρόλα αυτά, από την παρούσα έρευνα προκύπτει ότι ένα πολύ μικρό ποσοστό (20,6%) του πληθυσμού δήλωσε ότι γνωρίζει τι είναι η XBRL εν συγκρίσει με την έρευνα του Nel and Steenkamp (2008), όπου βρέθηκε ότι μόλις το 11% δεν γνώριζε την XBRL. Σε αυτό το σημείο, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η διεξαγωγή προηγούμενων ερευνών πραγματοποιήθηκε έπειτα από την υιοθέτηση της XBRL από τις υπό εξέταση χώρες, σε αντίθεση με την παρούσα μελέτη όπου δεν έχει γίνει κάποια προσπάθεια υιοθέτησης της τεχνολογίας από την Ελλάδα. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι η διάδοση της τεχνολογίας εξελίσσεται με γρηγορότερους ρυθμούς στην Ελλάδα από ότι σε άλλες χώρες, εφόσον το επίπεδο γνώσης για την XBRL στην Ελλάδα είναι περίπου το ίδιο με άλλων χωρών.

Ερευνητική Ερώτηση 2: Ανάγκη ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών, έπειτα από την εισαγωγή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. στην Ελλάδα

Για να ερευνηθεί το βασικό κίνητρο ανάπτυξης νέων τεχνολογιών, όπως η XBRL, είναι σημαντικό να εξεταστούν οι παράγοντες που καθιστούν αναγκαία την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών. Η ανάγκη για ανάπτυξη νέων τεχνολογιών ξεκινάει από την ίδια την επιχείρηση (Blanas, Stavropoulos

and Stergiaki, 2011). Κάθε επιχείρηση έχει τα εξής κίνητρα για την ανάπτυξης μιας νέας τεχνολογίας: το περιβάλλον (εσωτερικό), τους στόχους της και διάφορες προκλήσεις (Suebsin & Gerd Sri, 2009). Μια επιχείρηση θα εξετάσει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει (περιβάλλον), θα επανεξετάσει τους στόχους της και θα προσπαθήσει να αποκτήσει πληροφορίες και γνώσεις πάνω σε νέες τεχνολογίες έτσι ώστε να αντιμετωπίσει ή ακόμα και να εξαλείψει τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν. Σύμφωνα με τα παραπάνω, είναι σημαντικό να εξεταστούν παράγοντες που αφορούν: την δυσκολία μετάβασης από τα ελληνικά πρότυπα στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, τον βαθμό προσαρμογής των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων με τα νέα πρότυπα, την ανάγκη ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών για τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., όπως η XBRL, καθώς και το ενδεχόμενο υιοθέτησης της XBRL στο μέλλον. Όσον αφορά τις δυσκολίες μετάβασης από τα ελληνικά πρότυπα στα Διεθνή το 74,6% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι αντιμετώπισε δυσκολίες από την λογιστική αυτή αλλαγή ενώ το 25,4% ισχυρίστηκε το αντίθετο. Το αποτέλεσμα αυτό συμβαδίζει με προηγούμενες έρευνες για τις δυσκολίες των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., οι οποίες υποστηρίζουν ότι ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι αντιμετώπισαν δυσκολίες έπειτα από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Tsalavoutas and Evans, 2010; Ballas, Skoutela, and Christos, 2010; Καραμάνης και Παπαδάκης, 2008). Αντίθετα, στην ερώτηση αν τα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα που χρησιμοποιούνται ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., το 63,5% των συμμετεχόντων απάντησε θετικά και μόλις το 36,5% δήλωσε ότι δεν είναι ικανοποιημένοι από τα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα. Το αποτέλεσμα αυτό έρχεται σε αντίθεση με τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών (Καραμάνης και Παπαδάκης, 2008; Ballas, Skoutela, and Christos, 2010), οι οποίες επισημαίνουν ότι ένα εξίσου σημαντικό πρόβλημα της εφαρμογής των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. ήταν η ανεπάρκεια απαραίτητων λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων ή λογισμικού. Με την πάροδο των χρόνων, άρχισε να σημειώνεται μια σημαντική εξέλιξη αναφορικά με την προσαρμογή των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, κάτι το οποίο είναι λογικό να συμβαίνει εφόσον χωρίς το απαραίτητο λογισμικό οι επιχειρήσεις δεν θα μπορούσαν να ανταποκριθούν στις νέες λογιστικές αλλαγές. Παρόλο που ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού φαίνεται να είναι ικανοποιημένο από τα υπάρχοντα λογιστικά προγράμματα, εκδηλώνεται έντονα το ενδιαφέρον για την αναζήτηση νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών. Συγκεκριμένα, το 82,5% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι θα ήθελε να ενημερωθεί για την ανάπτυξη νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών, όπως η XBRL. Πάνω σε αυτό το θέμα, εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι το 46% των ερωτηθέντων θα προτιμούσε να ενημερωθεί για την νέα χρηματοοικονομική τεχνολογία XBRL πραγματοποιώντας ηλεκτρονικά μαθήματα, ενώ το 30,2% θα προτιμούσε να ενημερωθεί παρακολουθώντας σεμινάρια-συνέδρια για την XBRL. Μόλις ένα 23,8% δήλωσε ότι θα ήθελε να ενημερωθεί για την XBRL από διάφορα άρθρα σε περιοδικά. Ερευνώντας την ανάγκη ανάπτυξης νέων τεχνολογιών στην Ελλάδα, διατυπώθηκαν ερωτήσεις σχετικά με το αν υπάρχει αντίληψη ότι η εισαγωγή μιας νέας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας, όπως η XBRL, θα μπορούσε να διευκολύνει την διαδικασία προετοιμασίας και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και για το αν υπάρχει προοπτική υιοθέτησης μιας τέτοιας τεχνολογίας στο μέλλον. Στην πρώτη ερώτηση το 84,1% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι η εισαγωγή μιας νέας τεχνολογίας θα μπορούσε να διευκολύνει την διαδικασία προετοιμασίας και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων (Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π.) ενώ το 79,4% δήλωσε ότι θα ήθελε να εφαρμόσει στο μέλλον μια νέα χρηματοοικονομική τεχνολογία. Τα αποτελέσματα φανερώουν ότι υπάρχει έντονη η επιθυμία για την ανάπτυξη νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών ειδικά σχεδιασμένων για τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και ότι η XBRL αρχίζει σιγά σιγά να διεισδύει και στην ελληνική αγορά.

Συμπεράσματα

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει το επίπεδο γνώσης της XBRL από τις ελληνικές επιχειρήσεις καθώς και την ανάγκη ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών, όπως η XBRL. Εξετάζοντας το επίπεδο γνώσης της XBRL, ένα μεγάλο ποσοστό (79,4%) των συμμετεχόντων δήλωσε ότι δεν γνωρίζει την τεχνολογία ενώ ένα μικρό ποσοστό (20,6%) δήλωσε ότι την γνωρίζει. Παρόλο που τα αποτελέσματα είναι παρόμοια με αυτά του Nel and Steenkamp (2008), τα συμπεράσματα φανερώνουν ένα μεγαλύτερο επίπεδο γνώσης της XBRL στην Ελλάδα από ότι σε άλλες χώρες, δεδομένου ότι δεν έχει γίνει υιοθέτηση της τεχνολογίας στην χώρα μας. Διερευνώντας την ανάγκη ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών διατυπώθηκαν διάφορες ερωτήσεις αναφορικά με τις δυσκολίες από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., την ικανοποίηση από την χρήση των υπάρχοντων λογιστικών προγραμμάτων καθώς και για το ενδιαφέρον ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών. Τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (74,6%) των συμμετεχόντων δήλωσε ότι συνάντησε δυσκολίες κατά την μετάβαση από τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα στα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π., κάτι το οποίο αποδεικνύεται και από προηγούμενες έρευνες (Tsalavoutas and Evans, 2010; Ballas, Skoutela, and Christos, 2010; Καραμάνης και Παπαδάκης, 2008). Ωστόσο, ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό (63,5%) του πληθυσμού δηλώνει ότι τα υπάρχοντα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα καλύπτουν τις ανάγκες τους χωρίς να αποκλείουν το ενδεχόμενο ανάπτυξης νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών. Συγκεκριμένα, 82,5% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι θα ήθελε να ενημερωθεί για την ανάπτυξη νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών, όπως η XBRL και ότι η εισαγωγή της θα μπορούσε ενδεχομένως να διευκολύνει ακόμα περισσότερο την διαδικασία εφαρμογής των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. Επιπλέον, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό (79,4%) υποστηρίζει ότι θα ήθελε να εφαρμόσει στο μέλλον την XBRL. Τα ευρήματα της παρούσας μελέτης έρχονται σε αντιπαράθεση με προηγούμενες έρευνες (Καραμάνης και Παπαδάκης, 2008; Ballas, Skoutela, and Christos, 2010), οι οποίες δηλώνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων βρήκε ανεπαρκή τα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα. Η απόκλιση των αποτελεσμάτων οφείλεται πρώτον στο ότι τα λογιστικά προγράμματα αναβαθμίστηκαν για να ανταποκριθούν στην φιλοσοφία των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π. και δεύτερον στο ότι οι περισσότεροι μένουν προσκολλημένοι σε υπάρχουσες τεχνολογίες είτε γιατί δεν έχουν γνώση των δυνατοτήτων άλλων τεχνολογιών είτε γιατί δεν θέλουν να μπου στην διαδικασία αλλαγής των υπάρχοντων τεχνολογιών. Παρόλα αυτά, μέσα από τα αποτελέσματα της έρευνας εκδηλώνεται έντονα η ανάγκη ανάπτυξης νέων πιο εξελιγμένων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών για την αποτελεσματική προετοιμασία των οικονομικών τους στοιχείων.

Η συγκεκριμένη έρευνα υπόκεινται σε περιορισμούς, με βασικότερο το περιορισμένο δείγμα των 63 λογιστών και ορκωτών λογιστών. Ένα μεγαλύτερο δείγμα, πιθανόν να έδινε διαφορετικά αποτελέσματα. Εκτός όμως από το δείγμα, περιορισμένος ήταν και ο χρονικός ορίζοντας στον οποίο διεξήχθη η έρευνα. Βάσει αυτών των περιορισμών, προτείνεται επόμενη εμπειρική έρευνα η οποία θα καλύψει μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (και συνεπώς θα υπάρχει μεγαλύτερο δείγμα απαντήσεων, χρησιμοποιώντας επιπρόσθετες στατιστικές μεθόδους, οι οποίες θα εξετάσουν και τους λόγους μη υιοθέτησης της τεχνολογίας XBRL στην Ελλάδα.

Συνοψίζοντας, δεδομένης της αυξανόμενης παγκοσμιοποίησης των αγορών και της εφαρμογής ενός κοινού κώδικα λογιστικών προτύπων, σε συνδυασμό με την ολοένα αυξανόμενη αποδοχή της XBRL, η παρούσα έρευνα θα μπορούσε να αποτελέσει την αρχή για την διάδοση και αποδοχή της τεχνολογίας από τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Βιβλιογραφία

- Apostolou A.K. & Nanopoulos, K.A. (2009), "Interactive financial reporting using XBRL: An overview of the global markets and Europe," *International Journal of Disclosure and Governance*, **6**, 1-11
- Arnold, V. Bedard, J.C. Phillips J.R. & Sutton, S.G. (2012), "The impact of tagging qualitative financial information on investor decision making: Implications for XBRL," *International Journal of Accounting Information Systems*, **13**, 2-20
- Ballas, A.A. Skoutela, D. & Christos, A.T. (2010), "The relevance of IFRS to an emerging market: evidence from Greece," *Managerial Finance*, **36**(11), 931-948
- Beal, G.M. & Bohlen, J.M. (1981), "The diffusion process", Special Report 18, Cooperative Extension Service, Iowa State University of Science and Technology
- Blanas, G. Stavropoulos A. & Stergiaki, E. (2011), "Is it time for Greek companies to adopt XBRL?", *1st International Symposium & 10th Balkan Conference on Operational Research 'BALCOR 2011*, 22-25 September 2011, 90-100
- Brown, F. & Willis, M. (2003), "XBRL: Revolutionizing the corporate reporting supply chain," *Financial Executive*, **19**(3), 70-71
- Buys, P.W. (2008), "The impact of XBRL on the financial reporting supply chain: A South African case study," *Meditari Accounting Research*, **16**, 43-58
- Cordery, C.J. Fowler, C.J. & Mustafa, K. (2011), "A solution looking for a problem: factors associated with the non-adoption of XBRL", *Pacific Accounting Review*, **23**(1), 69-88
- Davidson, A. Robinson A. & Malthus, S. (2006), "Knowledge and use of XBRL by chartered accountants in New Zealand," Working paper 3, Nelson Marlborough Institute of Technology
- Florescu, V. & Tudor, C.G. (2009), "The Optimization of the Internal and External Reporting in Financial Accounting: Adopting XBRL International Standard," *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*, **11**(1), 126-139
- Floropoulos J.N. & Moschidis, O.E. (2004), "Are Small Enterprises Ready for the Implementation of IFRS? The Case of Greece," *Journal of Economics and Business*, **7**(2), 81-116
- Garbellotto, G. (2009), Extensible Business Reporting Language (XBRL): What's In It for Internal Auditors, Institute of Internal Auditors Research Foundation
- Hodge, F. Kennedy, J.J. and L. Maines, (2004), "Does search-facilitating technology improve the transparency of financial reporting?," *Accounting Review*, **79**, 687-703
- Jogani, A. (2005), "XBRL-Transformational Technology for Transparency in Business Reporting," *The Management Accountant*, **40**(12), 941-946
- Maheshwari, S.N. & Suneel, Maheshwari, K. (2011), "XBRL: A Major Step in Globalization of Integrated Financial Reporting System," *Dias Technology review*, **8**(1), 10-19
- Nel G.F. & Steenkamp, L.P. (2008), "An exploratory study of chartered accountants awareness and understanding of XBRL," *Meditari Accountancy Research*, **16**(1), 79-93
- Núñez, S. de Andrés Suárez, J. Gayo, J. de Pablos, P. (2008), "A Semantic Based Collaborative System for the Interoperability of XBRL Accounting Information", in: Lytras, M., Carroll, J., Damiani, E., Tennyson, R. (Eds.), *Emerging Technologies and Information Systems for the Knowledge Society*, Lecture Notes in Computer Science, Springer Berlin / Heidelberg, 593-599
- Pinsker, R. (2003), "XBRL awareness in auditing: a sleeping giant?," *Managerial Auditing Journal*, **18**(9), 732-736

- Pinsker, R. Gara S. & Karim, K. (2005), "XBRL Usage: A Socio-Economic Perspective", *The Review of Business Information Systems*, **9**(4), 59-72
- Pinsker, R. (2008), "An empirical examination of competing theories to explain continuous disclosure technology adoption intentions using XBRL as the example technology", *International Journal of Digital Accounting Research*, **8**, 81-96
- Premuroso, R. & Bhattacharya, S. (2007), "Do early and voluntary filers of financial information in XBRL format signal superior corporate governance and operating performance?," *International Journal of Accounting Information Systems*, **16**, 58-78
- Richards J. Smith, B. & Saeedi, A. (2007), "An Introduction to XBRL", Working paper, Dublin City University
- Stanko, B.B. & Zeller, T.L. (2010), "The Arrival of A New GAAP: International Financial Reporting Standards," *Journal of Business & Economics Research (JBER)*, **8**(10), 27-38
- Steenkamp L.P. & G.F. Nel, 2012, "The adoption of XBRL in South Africa: an empirical study", *The Electronic Library*, **30** (3), 409-425
- Stergiaki E., A. Stavropoulos and T. Lalou, 2013, "Acceptance and Usage of Extensible Business Reporting Language: An Empirical Review," *Journal of Social Sciences*, **9**(1), 14-21
- Suebsin, C. & Gerdri, N. (2009), "Key factors driving the success of technology adoption: Case examples of ERP Adoption", Proceedings of Portland International Conference on Management of Engineering & Technology 2009 (PICMET 2009), Portland, Oregon USA 2638-2643
- Troshani, I. & Lymer, A. (2010), "Translation in XBRL standardization," *Information Technology & People*, **23**(2), 136-164
- Tsalavoutas, I. & Evans, L. (2010), "Transition to IFRS in Greece: financial statement effects and auditor size," *Managerial Auditing Journal*, **25**(8), 814-842
- Venkatesh R. & Armitage, J. (2012), "Accountants' Awareness And Perceptions About Assurance On XBRL Financial Statements," *Journal of Applied Business Research (JABR)*, **28**(2), 145-154
- XBRL International, (2012), Annual Report 2012, XBRL International Inc
- Καραμάνης, Κ. & Παπαδάκης, Β. (2008), "Η εφαρμογή των ΔΛΠ (ΔΠΧΠ) στην Ελλάδα: Επιπτώσεις για Ελεγκτές, Λογιστές, Επιχειρήσεις & Εποπτικές Αρχές", Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΑΣΟΕΕ), **4**-83
- Σταυρόπουλος, Α. Βαζακίδης Α. & Τσόπογλου, Σ. (2010), Χρηματοοικονομική Λογιστική Λογιστικό Σχέδιο, 2η έκδοση, Του ιδίου, Θεσσαλονίκη

Παράρτημα

Δημογραφικά Στοιχεία							
Φύλλο	Ποσοστό	Ηλικία	Ποσοστό	Εκπαίδευση	Ποσοστό	Επαγγελμα	Ποσοστό
Αντρας	71,4%	20-30	36,5%	Δευτεροβαθμια	4,8%	Λογιστής	76,2%
Γυναίκα	28,6%	31-40	25,4%	ΑΕΙ/ΤΕΙ	63,5%	Ορκωτός Λογιστής	23,8%
		41-50	25,4%	Μεταπτυχιακό	20,6%		
		>50	12,7%	Διδακτορικό	11,1%		

Ερευνητικές Ερωτήσεις			
	Επιλογές Απαντήσεων	N	Ποσοστό
Γνώση της XBRL	Ναι	13	20,6%
	Όχι	50	79,4%
Δυσκολία από την μεταβαση των Ε.Λ.Π. στα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π.	Ναι	47	74,6%
	Όχι	16	25,4%
Ανταποκριση των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων στις ανάγκες των Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π.	Ναι	40	63,5%
	Όχι	23	36,5%
Περισσότερη γνώση για την XBRL	Ναι	52	82,5%
	Όχι	11	17,5%
Ενημέρωση XBRL από πηγές	Άρθρα σε περιοδικά	15	23,8%
	Σεμινάρια-Συνέδρια	19	30,2%
	Online εκπαίδευση	29	46,0%
Ανάπτυξη νέων χρηματοοικονομικών τεχνολογιών (XBRL) για τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π.	Ναι	53	84,1%
	Όχι	10	15,9%
Μελλοντική χρήση χρηματοοικονομικών τεχνολογιών (XBRL) για τα Δ.Λ.Π./Δ.Π.Χ.Π.	Ναι	50	79,4%
	Όχι	13	20,6%